

Експертний висновок
Міністерства фінансів України до законопроекту
згідно зі статтею 27 Бюджетного кодексу України

1. Назва законопроекту

Проект Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо вжиття антикризових фінансових заходів із сприяння цінній доступності соціально значущих харчових продуктів, енергоносіїв та комунальних послуг в Україні», внесений народним депутатом України Красовим О. І. (реєстр. № 7101 від 23.02.2022).

2. Завдання законопроекту

Відповідно до пояснювальної записки законопроект розроблено з метою послаблення кризових економічних процесів та зменшення цін на соціально значущі товари (базові харчові продукти, енергоносії та комунальні послуги) шляхом тимчасового (до 01.01.2024) зменшення ставки податку на додану вартість до 10 % по операціях з постачання деяких видів товарів, а саме:

1) постачання на митній території України та ввезення на митну територію України сільськогосподарської продукції, що класифікується за такими кодами згідно з УКТ ЗЕД: 1701 99 10 00, 1512 11 91 00, 1101 00 15 00, 1101 00 11 00, 0407 21 00 00, 0207 11 90 00, 0207 11 30 00, 1902 19 90 00, 1905, 1103 19 40 00, 1104 29 17 00, 1103 19 50 00, 0105, 0201, 0202, 0203, 0204, 0206, 0207, 0209, 0210, 0401, 0402, 0403, 0404, 0405, 0406, 1602 49, 0704 90 10 00, 0703 10 19 00, 0706 90 90 00, 0706 10 00 00, 0701 90 50 00, 0701 90 90 00;

2) постачання на митній території України та розподілу природного газу (крім скрапленого природного газу згідно з УКТ ЗЕД 2711 21 00 00), постачання та розподілу електричної енергії, постачання теплової енергії, постачання гарячої води, централізованого водопостачання та централізованого водовідведення;

3) постачання на митній території України та ввезення на митну територію України бензину марки А-92 (УКТ ЗЕД 2710124194), бензину марки А-95 (УКТ ЗЕД 2710124512) та дизельного пального (УКТ ЗЕД 2710194300).

3. Оцінка впливу на показники бюджетів

Реалізація положень законопроекту матиме негативний вплив на показники бюджету.

4. Вартісна величина впливу на показники бюджетів

Прийняття законопроекту призведе до недонадходження податку на додану вартість до бюджету, оскільки при запровадженні ставки податку на додану вартість у розмірі 10% на деякі операції основна ставка податку на додану вартість (20%) буде зменшена на 10%.

ДОКУМЕНТ СЕД Мінфін АСКОД

Сертифікат 58E2D9E7F900307B040000099F72E00B5F09200

Підписувач Воробей Світлана Іванівна

Дійсний з 31.03.2021 16:25:30 по 31.03.2023 16:25:30

Міністерство фінансів України

11310-03-3/8657 від 29.04.2022

За наявною в Міністерстві фінансів України інформацією, орієнтовні прогнозовані втрати держбюджету при запровадженні ставки податку на додану вартість 10% на операції з постачання на митній території України та розподілу природного газу (крім скрапленого природного газу згідно з УКТ ЗЕД 2711 21 00 00), постачання та розподілу електричної енергії, постачання теплової енергії, постачання гарячої води, централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, в обсягах показників на рівні 2021 року, можуть становити 19,0 млрд гривень.

Визначення обсягу недонадходження з податку на додану вартість до бюджету при запровадженні ставки податку на додану вартість 10% на операції з постачання на митній території України та ввезення на митну територію України сільськогосподарської продукції, що класифікується за такими кодами згідно з УКТ ЗЕД: 1701 99 10 00, 1512 1191 00, 1101 00 15 00, 1101 00 11 00, 0407 21 00 00, 0207 11 90 00, 0207 11 30 00, 1902 19 90 00, 1905, 1103 19 40 00, 1104 29 17 00, 1103 19 50 00, 0105, 0201, 0202, 0203, 0204, 0206, 0207, 0209, 0210, 0401, 0402, 0403, 0404, 0405, 0406, 1602 49, 0704 90 10 00, 0703 10 19 00, 0706 90 90 00, 0706 10 00 00, 0701 90 50 00, 0701 90 90 00 не є можливим з огляду на те, що відсутні дані по сплаті податку на додану вартість по окремих видах товарів.

Водночас, за даними Державної митної служби України за 2021 рік, обсяг сплаченого податку на додану вартість по операціях з ввезення на митну територію України таких товарів становить 5,1 млрд гривень. При ставці податку 10%, обсяг податку на додану вартість становив би близько 2,5 млрд гривень.

За попередньою оцінкою загальна сума мінімальних річних втрат бюджету при прийнятті законопроекту сумарно може становити 21,5 млрд гривень.

Стосовно ввезення та постачання на митній території України бензинів та дизельного пального, обраховувати втрати недоцільно з огляду на те, що Законом України від 15.03.2022 № 2120-ІХ «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо дії норм на період дії воєнного стану» вже запроваджено оподаткування операцій з постачання на митній території України та ввезення на митну територію України бензинів моторних, важких дистилатів та скрапленого газу, за ставкою податку на додану вартість у розмірі 7 %.

Щодо оцінки можливих втрат доходів бюджету 2022 року у разі впровадження запропонованих законопроектом змін слід зазначити наступне.

Масштабна військова агресія Російської Федерації проти України, яка розпочалась 24.02.2022 та супроводжується окупацією її території, численними жертвами серед мирного населення, вимушеною міграцією мільйонів українських громадян, знищенням майна платників податків та зупинкою їх господарської діяльності, призвела до кардинальних змін в усій економіці України, в тому числі у структурі, обсягу та вартості імпорту, виробництва та споживання товарів і послуг.

Ураховуючи викладене, оцінити вплив зазначених подій на фінансові показники платників податків в масштабах 2022 року і, відповідно, втрат доходів

бюджету у разі впровадження запропонованих законопроектом змін, на даний час не вбачається можливим.

5. Пропозиції щодо можливостей фінансового забезпечення у відповідному бюджетному періоді законопроекту у разі його прийняття

Пропозиції щодо додаткового фінансового забезпечення відсутні.

6. Пропозиції щодо відповідності законам, що регулюють бюджетні відносини

Частиною першою статті 27 Бюджетного кодексу України встановлено, що до законопроекту, прийняття якого призведе до зміни показників бюджету, суб'єкт права законодавчої ініціативи зобов'язаний додати фінансово-економічне обґрунтування (включаючи відповідні розрахунки). Якщо такі зміни показників бюджету передбачають зменшення надходжень бюджету та/або збільшення витрат бюджету, до законопроекту подаються пропозиції змін до законодавчих актів України щодо скорочення витрат бюджету та/або джерел додаткових надходжень бюджету для досягнення збалансованості бюджету.

Однак до законопроекту фінансово-економічного обґрунтування (включаючи відповідні розрахунки) та пропозицій щодо джерел покриття витрат бюджету не надано.

7. Пропозиції щодо розгляду законопроекту

Запропоновані законопроектом пропозиції не можуть бути підтриманими, оскільки надання будь-яких податкових преференцій призводить до втрат державного бюджету, що негативно впливає на виконання державою своїх функцій.

Загальна сума мінімальних річних втрат бюджету у разі запровадження 10% ставки податку на додану вартість на операції з постачання на митній території України та ввезення на митну територію України деяких видів сільськогосподарської продукції та комунальних послуг, які зазначені в законопроекті сумарно може становити 21,5 млрд гривень.

Тобто недонадходження податку на додану вартість до державного бюджету призведе до неможливості здійснювати фінансування державних програм, у тому числі спрямованих на підтримку населення та обороноздатність держави в умовах воєнного стану, запровадженого Указом Президента України від 24.02.2022 № 64/2022 «Про ведення воєнного стану в Україні».

Разом з тим при зниженні ставки на 10 % на окремі послуги, що реалізуються кінцевому споживачеві, можуть збільшитися обсяги сум, заявлених до відшкодування податку на додану вартість, або зменшитися обсяги податкових зобов'язань до бюджету, особливо у перехідний період (у перехідний період надходження до бюджету з податку на додану вартість будуть формуватися за ставкою 10 %, а відшкодування суми податку на додану вартість за попередні періоди до запровадження ставки 10 % буде здійснюватися за

ставкою 20 %), що, у свою чергу, також призведе до недонадходження податку на додану вартість до бюджету.

Крім того, з метою врегулювання дії окремих норм Кодексу та інших законів, контроль за дотриманням яких покладено на контролюючі органи, у період дії правового режиму воєнного стану прийнято Закон України від 15.03.2022 № 2120 «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо дії норм на період дії воєнного стану», зокрема, з метою створення сприятливого податкового режиму як запоруки для збереження функціонування суб'єктів господарювання та робочих місць, які є необхідною складовою державної підтримки для працюючої економіки, встановлено ставку податку на додану вартість у розмірі 7% та нульову ставку акцизного податку за операціями постачання на митній території України та ввезення на митну територію України бензинів моторних, важких дистилатів та скрапленого газу.

Тобто розгляд норми законопроекту щодо встановлення ставки податку у розмірі 10 % на операції з постачання на митній території України та ввезення на митну територію України бензину марки А-92 (УКТ ЗЕД 2710124194), бензину марки А-95 (УКТ ЗЕД 2710124512) та дизельного пального (УКТ ЗЕД 2710194300) є недоцільним, оскільки на такі операції вже встановлено ставку у розмірі 7 %.

Використання зниження ставки податку на продукти харчування і операції з постачання комунальних послуг як засіб зниження ціни є неефективним механізмом. Природа ціни визначається балансом попиту та пропозиції товарів/послуг в умовах вільної конкуренції.

Водночас для суб'єктів господарювання, що залишаються на загальній системі оподаткування, постановою Кабінету Міністрів України від 09.03.2022 № 236 «Деякі питання митного оформлення окремих товарів, що ввозяться на митну територію України у період дії воєнного стану» визначено перелік товарів, під час ввезення яких на митну територію України надається відстрочення сплати митних платежів, до якого зокрема включено м'ясо та їстівні субпродукти, риба, молоко та молочні продукти, овочі, кава, чай, продукція борошномельно-круп'яної промисловості, жири та олії, готові харчові продукти, цукор, какао, готові продукти із зерна зернових культур, борошна, продукти переробки овочів.

Натомість діюча на сьогодні ставка податку на додану вартість у розмірі 20 % передбачена Кодексом, відповідає середньоєвропейському рівню (15 – 27%) та є економічно обґрунтованою і найбільш оптимальною, а тому прийняттю рішення щодо зміни її розміру повинно передувати фінансово-економічне обґрунтування (включаючи відповідні розрахунки) щодо балансу між дохідною та видатковою частинами державного бюджету.

Також слід зазначити, що згідно із Угодою про асоціацію між Україною та Європейським Союзом Україна взяла на себе зобов'язання здійснити імплементацію директив ЄС, зокрема Директиви Ради 2006/112/ЄС від

28.11.2006 про спільну систему податку на додану вартість (далі – Директива 112), в національне законодавство.

Згідно зі статтею 98 Директиви 112 визначено, що держави-члени ЄС можуть застосовувати одну чи дві знижені ставки.

На сьогодні Кодексом вже передбачено дві знижені ставки податку на додану вартість: 7% (лікарські засоби та медичні вироби, показ вистав, послуги з тимчасового розміщення в готелях) та 14% (деякі види сільськогосподарської продукції).

Отже, запровадження ще одної ставки податку на додану вартість у розмірі 10 % на операції з постачання деяких товарів/послуг не відповідає положенням Директиви 112.

З урахуванням викладеного, проект Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо вжиття антикризових фінансових заходів із сприяння цінній доступності соціально значущих харчових продуктів, енергоносіїв та комунальних послуг в Україні», внесений народним депутатом України Красовим О. І. (реєстр. № 7101 від 23.02.2022), не підтримується.

**Заступник Міністра
фінансів України**

Світлана ВОРОБЕЙ